

ಅಂಧಾಸುರ ಪಂನೇರಡು

- ೧ . 'ಸಾಂತಳಿಗೆ-ಸಾಯಿರ'ನಾಡನ್ನು [ಹೊಂಬುಜ ೧. (೮ ನಗರ ೩೫) ೧೦೭೭]
- ಆಳುತ್ತಿದ್ದವರು ಸಾಂತರಸರು [ಎ.ಕ. ೪ ಕೊಪ್ಪ.೩೯]. ಸಾಂತರ ಕುಲದವರು [ಎ.ಕ. ೮, (೧೯೦೨) ಸಾಗರ .೮೦] ಇದ್ದುದು ಪೊಂಬುಚದಲ್ಲಿ; ಇದು ಈಗಿನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಹೂಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಹೊಂಬುಜ ಕ್ಷೇತ್ರ .ಪೊಂಬುಚಪುರವರಾಧೀಶರಾದ [ಇ. ಆ.೫೪೦]ಸಾಂತರ ಅರಮನೆ [ಹೊಂಬುಜ. ೧ಸಾಲು; ೮೪], ಕೋಟ[ಹೊಂಬುಜ ೨(೮ ನಗರ ೩೬)೧೦೭೭,ಸಾಲು;೧೬೧೬೨] ಮತ್ತು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು [ಅದೇ, ಸಾಲು:೧೪೬] ಎಲ್ಲ ಇದ್ದುದುಹೊಂಬುಜಪುರದಲ್ಲಿಯೇ.
೨. ಸಾಂತರ ಮುಲಪುರುಷನಾದ ಜಿನದತ್ತನು, ಸುಮಾರು ಕಿ. ಶ. ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಮಧುರೆಯಿಂದ ಬಂದನು. ಪೊಂಬುಚಪುರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಇಲ್ಲಿಂದ ರಕ್ಕಸಕುಲನವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದನು. ಜಿನಶಾಸನದೇವಿಯಾದ ಪದಾವತೀದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಪಾಂಗ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಪಿಸಿದನು ಹೊಂಬುಜವನ್ನು ನೆಲೆನೀಡನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆತ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು. ಸಾಂತಳಿಗೆ ಸಾಯಿರ [ಎ.ಕ.೮, ಸಾಗರ೧೦೮ ೧೦೪೨] ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಂದೇ ಬೆಳೊಡೆಯಡಿಗೇ ತಂದು ಆಲಿದನು.

೩. ಸಿಂಹಧ್ವಜ ಹಾಗೂ ಕಪಿಲಾಂಘನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸಾಂತರ ರಾಜ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಿನದತ್ತು ಮಾಡಿದ ಪರಾ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಳೀಯರ ಮೇಲೆ ಪಡೆದ ಗೆಲುವುಗಳು ಸೇರಿದ್ದುವು. ಪಟ್ಟಪೊಂಬುಚರ್ಚಪುರದ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಡುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಟವಿಕರನ್ನೂ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನೂ ಜಿನದತ್ತನು ಗೆದ್ದನು. ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಖ್ವಿಯನಾಗುವಂತೆ, ಜನದತ್ತನ ಜನಪರ ಕಾಳಜಿಯ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಬೆಲೆದುವು.
೪. ಜಿನದತ್ತನು ಅಂಧಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದುಅಂಧಾಸುರವೆಂಬಕೋಟಿಯನ್ನೂ ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದನು[[ಹೊಂಬುಜ.೧.೧೦೭೭. ಸಾಲು: ೧೧] ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ನಮೂದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಧಾಸುರ ಎಂಬುದ ಪುರಾಣ ಕಲ್ಪನೆಯಾಗಲಿ, ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಸೇರಿದಾಗಲಿ ಆಗಿರದೆ ವಾಸ್ತವವಾದ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೋಟೆ ಹಾಗೂ ಸಳವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಲವು ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಅರಿಯಬಹುದು.
೫. ಅಂಧಾಸುರವು ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಹದಿನಾಲನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಆಗಿನ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘೃಷಿದ ದುರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಪೊಂಬುಚದ ವನದುರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ(ಸಾಂತಳಿಗೆ ಸಾಸಿರನಾಡಿನೂಳಗೆ) ಅಂಧಾಸುರ ನೆಲದುರ್ಗವು ಫ್ರ ಮುಖವಾಗಿತ್ತು.
೬. ಈ ಅಂಧಾಸುರವು ಹೊಂಬುಚಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿದ ಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಕದಂಬರ ಕೀರ್ತಿವೇವನು ಜಗದೇವನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾಗಈಅಂಧಾಸುರಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದನೆಂದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ [ಎ.ಕ. ೮, ಸೂರಬ ೧೭೭.೧೧೬೩; ಅದೇ, ಸೂರನ ೫೬೭ಇತ್ಯದಿ]

೭. ಕದಂಬರ ಕೀರ್ತಿದೇವನು ಅಂಧಾಸುರ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಲು ಇದ ಇನೊಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಅದು ಸಾಂತರರ ದ್ವಿತೀಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇನೆ ಹೂಯಳರ ಫ್ರಸಿದ್ದ ವಿಷುವರ್ಧನನ್ನು ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡಿದನೆಂದು ಶಾಸನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. [ಎ.ಕ. ೨, (ಪ)೧೬೨ (೧೩೨)೧೧೨೩.ಪು.೧೦೪ಸಾಲು:೨೭]

೮. ಈ ಅಂಧಾಸುರ ಕೋಟೆಯಸವೀಪದ ಕೆಲವು ಹಳಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ 'ಅಂಧಾಸುರ ಪಂನೇರಡು' ಎಂಬೊಂದುಆಡಳಿತಘಟಕವೂ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳಿಸಿತ್ತು. [ಎ.ಕ.೮-೨(೧೯೦೨) ಸಾಗರ೧೦೮೧೦೪೨.ಆಚಾಪುರ ಪು.೩೦೬.ಸಾಲು:೪೧-೪೨;ಅದೇ ,ಸಾಗರ ೧೦೯.೧೦೪೨.ಆಚಾಪುರ. ಪು. ೩೧೦.ಸಾಲು:೫೬] ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೯ರಲ್ಲಿಅಳಿಯಾದೇವಿಯುಈ ಅಂಧಾಸುರ (ಖಿರಪುರ) ದಲ್ಲಿಒಂದು ಬಸದಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳೆಂದು ಇನೊಂದು ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ[ಅದೇ,ಸಾಗರ.೧೫೯. ಪು.೩೩೩]

೯. ಅಂಧಾಸುರ ಪಂನೇರಡು ವಿಭಾಗವನ್ನು ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರನಾದ ಗೋನರಸನು ಕಾಳಾಮುಖಿ ಶ್ಯವ ಭ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಗ್ರಹಾರವಾಗಿಸಿ, 'ಗೂರವವಾಡಂ ಮಾಡಿ. ದ್ವಿದಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟನ್ನು . ಚೋಳ ಬಿಜ್ಜರಸ ಮಂಡಲೇಶ್ವರನ ಮಗನಾದ ಗೋನರಸನು ಅಂಧಾಸುರಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಆತನು ಈ ಅಂಧಾಸುರದಲ್ಲಿದು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು [ಎ.ಕ.೮-೨. .ಸಾಗರ.೧೦೮ಮತ್ತು ೧೦೯.೧೦೪೨.ಪು.೩೧೦ಸಾಲು: ೫೭]

೧೦. ಅಂಧಾಸುರ ಎಂಬುದು ಇಂದಿಗೂ ಇರುವ ಒಂದುಅಪರೂಪದ ಹೆಸರಿನಹಳಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಊರು ಈಗಿನ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಸಾಗರ ತಾಲೂಕಿನಾನಂದಪುರಕ್ಕೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಅಂಧಾಸುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಉಳಿದು ಬಂದಿವೆ.

